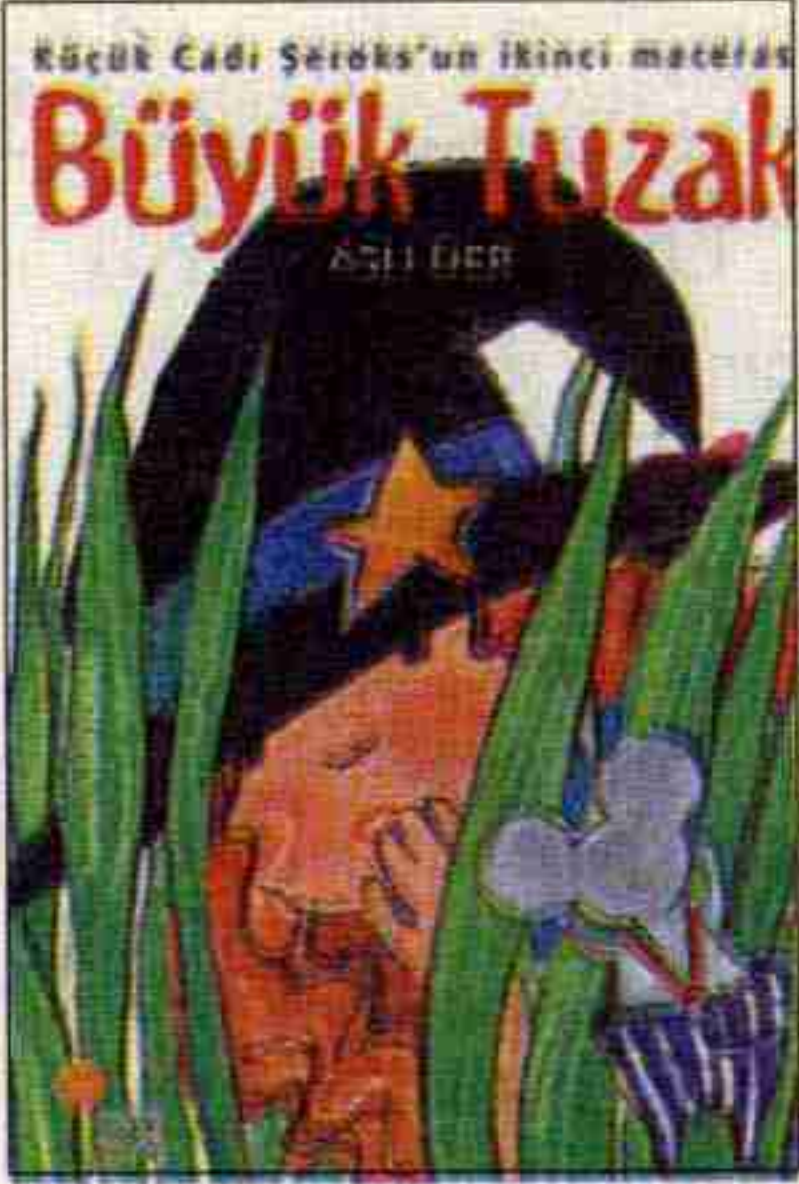

“Sözcükler, sözcükler, sözcükler” Shakespeare

“Ne okuyorsunuz, Prens? diye soran Polinus’a: “Sözcükler, sözcükler, sözcükler” diye cevap verir Hamlet... Sözcükler bir dünyayı yıkabilir. Bir dostluğu, bir devleti, bir aşkı da... Savaşlar başlatabilir sözcükler... Güzellikler yaratabilir... İçimize bahar kokuları düşürebilir... Kullandığımız sözcüklerin içinden her gün birini seçip onu bir daha hiç kullanmamak üzere yaşamımızdan çıkarırsak, o sözcüğün yanı sıra başka neleri kaybederiz?”

Büyük Tuzak: Küçük Cadı Şeroks’un İkinci Macerası
Aslı Der, Güneşiği Kitaplığı, 2007,
196 sayfa
Resimleyen Huban Korman
(8-12 yaş)

“Tek bir sözcük bile çok değerlidir. Çünkü, tek bir sözcük bazen anlatılan masalı bütünüyle değiştirir. Unutma; masallar ancak sözcükler bir araya gelince ortaya çıkar. Sözcükler kaybolursa, masallar da yok olur.” (s.145)

Herkesin ve her şeyin bir masalı var: Her kültürün, her ülkenin, her kıtanın, balıkların, kuşların, güneşlerin, yıldızların, insanoğlunun, evrenin... Masalı olmayanların bile bir masalı var. Peki bir gün masalımızı kaybedersek ne olur?.. Masallar Ülkesi, masallarından birini kaybettiği zaman ülkenin nasıl bir felakete sürekleneceğini daha önce düşünmüş müdür? Masallar Ülkesi'nin sarayındaki arşiv odası masallarla doludur. Yasak olmasına rağmen bu odaya giren minik bir fare ikinci yasağı da çiğneyerek arşiv odasındaki masallardan birini yer ve büyük laneti başlatır. Artık ülkedeki herkes yavaş yavaş sözcüklerini kaybetmektedir. Her gün dillerindeki bir sözcüğü unutan halk bir süre sonra derdini anlatamaz hale ge-

SIHİRLİ DEĞNEK

Çocuklar İçin Kitaplar

Hazırlayan: Nilay Yılmaz

dir. Çünkü biriyle konuşmak ya da anlatılanları dinlemek artık çok zorlaşmıştır. Ama kimse bunun nedenini bilmez. Prens Hortim, küçük cadı Şeroks'u huzuruna çağırır. Ona Masallar Ülkesi'nin tüm düzeninin masallarla sağlandığını, Sözcükler Masalı'nın bir çok küçük masalın bir araya gelmesi ile oluşan en uzun ve en önemli masallardan biri olduğunu ve minik bir farenin bir süre önce bu masalı yediğini anlatır. Bu masalın eksikliği ülkeyi felakete sürükleyecektir. Çünkü bir süre sonra ülke halkı bütün sözcüklerini yitirecek ve Masallar Ülkesi'nin dili yavaş yavaş yok olacaktır. Aslında bu felaket sıradan bir tesadüf değildir. Minik farenin arşiv odasına girmesini ve özellikle bu masalı yemesini isteyen kişi Sesler Ülkesi'nin yöneticisi Prens Milla'dır. Prens Milla, Masallar Ülkesi'nin dili yok olunca ülkeyi ele geçirmeyi, halka Sesler Ülkesi'nin dilini öğretmeyi ve bu ülkeyi kendi kurallarına göre yönetmeyi planlamaktadır. Bu felaketten kurtulmanın tek yolu yeni bir sözcükler masalı yazılmasıdır. Prens Hortim bu işi küçük cadı Şeroks'a verir. Şeroks'un işi çok zordur. Çünkü Prens Milla, Şeroks'u engellemek için onun peşindedir. Sizce Masallar Ülkesi bu felaketten kurtulabilecek mi? Her gün birkaç sözcük yitiren insanlar birbirleriyle nasıl anlaşacaklar? Şeroks her gün birkaç sözcük yitirilirken bu masalı yazabilmeyi başaracak mıdır?

Felsefe eğitilmiş yazar Aslı Der, Masallar Ülkesi'nin masalları ve efsaneleri aracılığıyla çocuklara anadilin insan ve toplum yaşamındaki önemini anlatıyor. Dilin sadece sözcüklerden ve dilbilgisi kurallarından oluşmadığını, dil-düşünce bağlantısının ve dil-kültür etkileşiminin önemli olduğunu duyumsatıyor. Dil bilinci ve tarih bilinci konusunda çocukları düşündürülecek olaylar heyecanlı bir kurgu içinde akıp gidiyor. Şeroks'un öyküsünde, çocuklara korku kültürünün ve tarihdışlaştırma süreçlerinin sonuçlarını gösterecek ve onların olaylara başka bir açıdan bakmalarını sağlayacak o kadar çok cümle, tavır, olay var ki! “Eğer kimse konuşmaz, kimse hatırlamazsa, yaşananların yok olup gideceğini sanmışlar. Ne yanlış bir düşünce!” (sayfa 79).

“- Ben kendimi bildim bileli bu bayramın adı Çat-Kapı bayramı'dır. Herkes bir-

birinin evine -şey olur- şey... Hani gelir, çiçek armağan eder. Darginlar barışır, sevgililer buluşur, dostluk ve sevgi ege-men olur.

- Bu yıl değişiklik olsa, ne fark eder? Prens Milla'nın sesi daha bir yumuşaktı şimdi. 'Böylelikle hem şenlikler yapılmış ve çocuklar eğlenmiş, hem de herkes dilediğince çığlık atarak rahatlamış olmaz mı?' Herkes gibi yaşlı adamcağız da ne diyeceğini bilemeden düzenbaz prene bakakalmıştı. İçinden bir ses: 'Bayramın yalnızca adı değil, asıl anlamı değişiyor,' diyordu. Ama bunu sözcüklere dökmeye cesaret edemedi. Zaten kaybolan sözcüklerin yerine benzerlerini bulup koyarak konuşmak çok zordu. Yaşlı adam ses çıkarmayınca, diğerleri de prene karşı gelmeye çekindi. Prens Hortim de sessiz kalınca, Masallar Ülkesi'nin yıllardır kutladığı Çat-Kapı Bayramı'nın adı Çığlık Bayramı olarak değişiverdi” (sayfa 105).

“Türkçem benim ses bayrağım” diyen F. H. Dağlarca ne güzel demiş. Dilimizin yanı sıra bugün başka neleri yitiriyoruz acaba?.. Kuşaklar boyu efsanelerin, türkülerin, ninnilerin, masalların içinde büyüyen, ancak anadilinde henüz yetkin olamadan yabancı bir dili artık anaokulunda öğrenmeye başlayan günümüz çocuğunun durumu Masallar Ülkesi'nin durumundan pek de farklı değil aslında.

“Tüketimin” diline (reklamların, eğlence programlarının, dizilerin vb.) terkedilen Türkçemiz can çekişiyor. Ne yazık ki “dilinden utanan” çocuklar yetiştiren popüler kültür değerleri, dil bilincinden yoksun olmanın getirdiği ve getireceği sorunlarla mücadeleyi de bu konuda duyarlı olan kişilere bırakıyor. Korku kültürünün bir üyesi olmayan, çevresinde olup bitenleri eleştiren ve sorgulayan, dününü unutmayan bir birey yetiştirmek artık ne kadar zor!.. “Türk çocuk ve gençlik yazını” çocuklara börtü böcek klişeleriyle ve sevgi, barış, kardeşlik sloganlarıyla dolu “masallar” sunmaktan artık uzaklaşmalı. Çocuk ve gençlik kitapları artık çocukların ve gençlerin içinde yaşadıkları toplumda kendi gerçeklerine eleştirel bir yaklaşımla bakmalarına ve bu gerçekliği dönüştürmelerine yardım edebilecek “özgürleşme alanlarından” biri olmalı. Yolumuz uzun... Yeter ki masalımızı kaybetmek istemeyelim...